

**SÜLEYMAN ZEKİ BAĞLAN* İLE
ALİ NİHAD TARLAN ÜZERİNE SÖYLEŞİ**

Mülâkat: Şeyma Nur Zararsız¹

Metne Aktaran: Saddam Çokur²

Merhabalar Sevgili hocam. Öncelikle Ali Nihat Tarlan hoca için hazırladığımız bu özel sayıda, bize eşlik ettiğiniz için teşekkür ederiz. Hocam, sizin nazarınızda o dönemler, Ali Nihat hocanın görünümü nasıldı?

O zamanlar hocanın yaşlarında başka hocalar da vardı. Bunlar fötr şapkalydı, kruvaze ceketli idiler. Biz bunları koridorlarda görünce edeben kenara çekilirdik. İstanbul Üniversitesi'nin kütüphanesini gördüyseniz, orada kapılar iki kanatlıydı, biz hocalara kapıları açardık, hocalar da bize şapkalarını çıkarır selam verirdi. Bir keresinde Ali Nihat hocayı cadde kapısından girerken gördüm, hocanın taba renkli bir yeleği vardı, sürekli şıktı. Ben de bu yelekten yaptırmıştım, yakın zamana kadar kullandım. Çok şıktı Ali Nihat Bey. Böyle orta boylu nahif bir kişilikti hoca. Uzun boylu değildi fakat ufak tefek de değildi.

Hocalar fakülteye yakın otururdu, ilme yakın diye oralarda herhalde. Yavrunun kahvesi veya Halil'in kahvesi diye bir yer vardı. Orada ulema toplanırmış şuaara, udeba kesim gelir edebî sohbet olurmuş. Orda o kahveler meşhur Mehmet Akif Bey de gelir, Neyzen Tevfik gelir ney üflermiş yani edebî bir mahfil. İstanbul'un edebî mahfilleriyle alakalı Turgay Anar diye bir çocuk var çok güzel bir kitap hazırlamış. Orada bulabilirsiniz bu mevzuları. Hocanın İstanbul Türkoloji'de Ertuğrul Düzdağ isimli bir öğrencisi vardı bizden büyük abimizdi bu şahsın kitapları öğrencilere okutulmalı. Çok çalışkan birisiydi sabahlara kadar ders çalışırdı. İsmail Erünsal da hocanın talebesiydi. Kütüphanecilik tarihi ile ilgili kitapları çıktı biliyorsunuz. Şu an üniversitede çalışıyor veya emekli olmuştur. Ben Ertuğrul abi ve İsmail abi Enderun

* Öğretim Görevlisi, İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul/Türkiye.

¹ Dr., Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kayseri/Türkiye.

² Doktora öğrencisi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Gaziantep/Türkiye.

olarak “Nahiv”, dördüncü olarak “İslam Edebiyatında Aruz Dersleri”ni okutur not tuttururdu. Kitabı yoktu biz de bunları yazardık. Ben onları arkadaşlardan topladım Süleymaniye'nin hemen 50 metre üst tarafında Reha Sokak vardı oraya götürüp bıraktım ve kenarına not düştüm hatalar müstensih aittir, müstensih de benim. Hata görürlerse bana mal etsinler. Hoca vefat etti. Hocam Mevlevî idi Nihat Çetin. Nihat Bey'in “Eski Arap Şiiri” isimli bir kitabı vardı. Hocanın profesörlük tezidir. Eski Arap Şiiri bana imzaladığı kitabı var. Eski Arap şiirini bilmeyen Divan şiirini anlayamaz bana kalırsa, bendeki eski, İstanbul Üniversitesi Matbaası baskısı çok güzel. Bunlarda hata varsa bendendir ve “Eski Şiirde Usul”. Bundan başka “Arap Tarihi” adlı eseri var. Bunlar takriben 3 cilt olur. Nihat Çetin, Ali Nihad Tarlan'ın talebesiydi. Boğaziçi Üniversitesi emekli profesörü Güney Kut Hanım da kendisinin talebesi idi.

Hocanın İstanbul Türkoloji'de Ertuğrul Düzdağ isimli bir öğrencisi vardı bizden büyük abimizdi, bu şahsın kitapları öğrencilere okutulmalı. Çok çalışkan birisiydi sabahlara kadar ders çalışırdı. İsmail Erünsal da hocanın talebesiydi. Kütüphanecilik tarihi ile ilgili kitapları çıktı biliyorsunuz. Şu an üniversitede çalışıyor veya emekli olmuştur.

Ali Nihat Tarlan hocanın meşrebi nasıldı?

Konu ile alakalı iki öğrencisinden duyduğum bilgiler mevcut. Biri Mehmet Tayşi diğeri de Nevzat Kaya, Süleymaniye'nin müdürüydü. Nevzat Bey, Edebiyat fakültesinde okudu. 40 sene kütüphanenin idareciliğini ve Süleymaniye'nin müdürlüğünü yaptı Nevzat Kaya. Nevzat Bey şu an Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi'nin Kanlıca Kampüsü'nde Osmanlıca hocalığı yapıyor. Kendisi tarihte doktora yaptı. Kütüphaneleri vesaire çok iyi bilen bir arkadaş. İkisi Ali Nihat Beyin evine gidiyorlar -kütüphanesini Süleymaniye'ye devralmak için-. Konuşurken çocuklarla, Bektâşilik mevzuu açılıyor. Hoca Bektâşîliği anlatıyor. Bektâşî şeyhi olduğunu söylüyor ve bir ehl-i sünnet beктаşi şeyhiyim, diğeri Bektâşî geçinenler var onlar da şöyle şöyledir diyor, kızıyor onlara hoca. Bu, hocayı değerlendirme açısından son derece mühim. O günlerde Türkiye'de Bektâşîlikle alakalı hassas bir durum var göz önüne almalı. Ama hocanın bir Ehlisünnet Bektâşîsi olduğunu yazmalı.

Ali Nihat Tarlan hocanın çalışmaları hakkında neler söylemek istersiniz?

Ben her şeyin başına tireler koyarak notlar aldım. Hocanın malum biliyorsunuz Fuzûlî Divanı Şerhi var. Leylâ ile Mecnûn Mesnevîsi'ni doktora tezi olarak çalıştı. İlk doktora olması hasebiyle çok önemli, ona ulaştınız. Onun mümkünse tıpkıbasımını yapsanız. O zannediyorum daktilo veya el yazısıyla, çok çok güzel olur. Onu mümkünse hepsini basmak belki kitabın hacmi geniş olur ama olsun hepsini basmak gerekiyor. Hiç değilse başında sonunda kırkar ellişer sayfa basmak. Belki de el yazısı ile yazmış olabilir, öyle tezler de gördüm ben. Ayrıca, hocanın kitapları basılmalı, makalelerinin bibliyografyası hazırlanmalı madem böyle bir şey yapıyor. Ben sahaflardan hocanın çalışmalarını takip eder, satın alır, arkadaşlarıma hediye ederdim. Bu kitaplar hep yazma, mebzul haldeydi. Hâlâ bile sahaflara para verilirse neler neler ortaya çıkar. Hocanın bir sözü vardı “Es-sahaf bî-insâf (Sahaflar

insafsızdır)” diye. Türkiye toplu yazmalar kataloğu çıktı bir kısmı Ali Nihat Bey’e aittir yanılmıyorsam. Nevzat Kaya hoca bu kitapları buldu.

Kıymetli vaktinizi ayırdığınız için teşekkür ederiz. Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Eğer dergi çıktığında bize de ulaştırılırsa çok mutlu oluruz. Eskiden bir laf vardır teberrüken diye, bu şu demektir; büyük bir zatın bir yerde bulunup o yeri bereketlendirmesi. Hocanın bazı eserlerinin bazı sayfaları daha dergide bulunursa dergiyi bereketlendirir.